

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 7Co/23/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1121207899
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Harvancová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2023:1121207899.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Harvancovej a členov senátu Mgr. Adely Unčovskej a Mgr. Niny Dubovskej, v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXXX, C. D., zast.: Prosman a Pavlovič advokátska kancelária, s.r.o., IČO: 36 865 281, so sídlom Hlavná 31, Trnava, proti žalovanému: KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, IČO: 00 585 441, so sídlom Štefanovičova 4, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy, na odvolanie žalobcu a žalovaného proti rozsudku bývalého Okresného súdu Bratislava I zo dňa 26.09.2022, č.k. 16C/60/2021-140, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa potvrdzuje.
- II. Žiadna zo strán nemá na náhradu trov odvolacieho konania právo.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 8 000 eur do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku (výrok I.) vo zvyšku žalobu zamietol (výrok II.) a žalobcovi voči žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% z priznanej sumy náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 8 000 eur (výrok III).

2. Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil § 11, § 13 ods. 1, 2 a 3, § 427 ods. 1 a 2, § 415, § 441, zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 4 ods. 2, § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z.z.“) § 4 ods. 2 písm. d), § 55 ods. 9 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „cestný zákon“) a vecne tým, medzi stranami sporu nebolo sporné, že dňa 14.07.2020 došlo ku škodovej udalosti, dopravnej nehode, ktorú zavinil A. E. ako vodič nákladného motorového vozidla, ktoré bolo povinne zmluvne poistené u žalovaného. Pri dopravnej nehode pán F. B., jazdiaci v tom čase na bicykli, utrpel závažné zranenia na následky, ktorých dňa XX.XX.XXXX zomrel. Súd prvej inštancie mal za to, že aktívna legitímácia žalobcu ako blízkej pozostalej osoby po obeti dopravnej nehody v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy vzniknutej v dôsledku smrti jeho otca pri dopravnej nehode spôsobenej prevádzkou motorového vozidla povinne zmluvne poisteného u žalovaného, je daná. Žalovaný nespороval, že v prípade žalobcu a nebohého išlo o osoby si navzájom blízke, ktoré v prípade ak by ujmu utrpela jedna z nich túto ujmu by považovali za ujmu vlastnú. Za daného stavu súd ustálil, že žalobca ako pozostalý obete dopravnej nehody má voči žalovanému ako poisťovateľovi nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalobca si uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15 000 eur. Žalovaný vo vzťahu k uplatnenej náhrade nemajetkovej ujmy sporoval uplatnený nárok, čo do výšky. Súd po vyhodnotení vykonaného dokazovania a skutkových tvrdení strán dospel k záveru, že vzhľadom na všetky okolnosti prejednávanej veci, intenzitu, rozsah a trvanie nepriaznivých následkov

ide o ujmu, ktorú žalobca ako pozostalý obete dopravnej nehody pociťuje ako značnú. Stotožnil sa s tvrdením žalobcu, že náhle ukončenie vzájomných vzťahov s nebohým otcom je možno považovať za zásah do práva na súkromie a teda, že na strane žalobcu vzniklo právo na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorej výška je závislá od úvahy súdu. Pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie za použitia princípu proporcionality vychádzal z výšky nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznanej v iných obdobných veciach (nemajetková ujma pre pozostalé obete dopravných nehôd). Zohľadnil skutočnosť, že medzi nebohým F. B. a jeho synom (žalobcom) existovalo citové puto a vzťahy medzi nimi boli veľmi dobré, boli takmer denne v kontakte, vzájomne sa navštevovali a trávili spoločne voľný čas, vzájomne si pomáhali. Úmrtie otca bolo pre žalobcu traumatizujúce a smútok zo straty milovanej osoby je pre neho trvalý. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy zohľadniť aj skutočnosť, že žalobca bol v čase úmrtia otca dospelý (mal 28 rokov), nebol na nebohého otca odkázaný ani finančne ani z dôvodu starostlivosti, či nevyhnutnej pomoci. Vyhodnotiac tak všetky aspekty prejednávanej veci s prihliadnutím na rozhodovaciu prax súdov v skutkovo obdobných veciach mal súd prvej inštancie za to, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 8000 eur je postačujúcou na to, aby bola primerane zmiernená a vyvážená nemajetková ujma na strane žalobcu. Vo vzťahu k námietkam žalovaného, že nebohý otec žalobcu porušil prevenčnú povinnosť tým, že ako účastník cestnej premávky bol v čase dopravnej nehody pod vplyvom alkoholu (1,63 promile alkoholu v krvi) a nemal ochrannú prilbu, súd prvej inštancie uviedol, že zo žiadnych listinných dokladov a ani z tvrdení žalovaného nevyplývalo, že poškodený mal možnosť počas nehodového deja zabrániť zrážke, že vytvoril motorovému vozidlu náhlu prekážku a alebo, že by jeho nesprávny spôsob jazdy na bicykli bol priamou príčinou vzniku dopravnej nehody. V konaní nebolo preukázané, že príčinou dopravnej nehody bola skutočnosť, že poškodený jazdil pod vplyvom alkoholu. Práve naopak bolo preukázané, že príčinou vzniku dopravnej nehody bola nesprávna jazda vodiča nákladného motorového vozidla, ktorý nedal prednosť v jazde poškodenému a vodič nákladného motorového vozidla bol uznaný vinným z prečinu usmrtenia (trestný rozkaz Okresného súdu Malacky č.k. 7Z/8/2021-134). Vodič motorového vozidla vo výpovedi uviedol, že nebohého nevidel a nereagoval na jeho jazdu na bicykli, pričom do nebohého narazil prednou maskou nákladného motorového vozidla, preto nebohý nemal žiaden čas na prípadnú reakciu či zabránenie vzniku dopravnej nehody. Rovnako ako nedôvodnú vyhodnotil súd námietku žalovaného, že nebohý otec žalobcu porušil prevenčnú povinnosť tým, že nemal na hlave prilbu, nakoľko cestného zákona, účinného od 01.12.2019, cyklista starší ako 15 rokov nemá povinnosť mať na hlave prilbu bez ohľadu na to, či sa nachádza v extraviláne alebo v intraviláne obce. Mal tak za to, že v prejednávanej veci nebohý otec žalobcu neporušil prevenčnú povinnosť, preto neboli splnené zákonné predpoklady na postup podľa ust. § 441 Občianskeho zákonníka. Nakoľko strany sporu v priebehu konania upustili od vykonania navrhovaných dôkazov (výsluch svedkov G. H., I. J., J. B. a A. E.) a na ich vykonaní netrvali, súd rozhodol, že tieto dôkazy nevykoná. Vo vzťahu k navrhnutým dôkazom - výsluch znalcov G. J. E., K. a G. K. L. a doplnenie nimi vypracovaného znaleckého posudku číslo 41/2020; 32/2020 vo veci prehliadky a pitvy mŕtvoly zo dňa 23.12.2020 vyhotoveného v trestnom konaní, súd prvej inštancie uviedol, že vykonanie navrhnutých dôkazov považuje za nadbytočné, keďže sa s procesnou obranou žalovaného vo vzťahu k zohľadneniu spoluzavinenia poškodeného na vzniku dopravnej nehody a ním porušení prevenčnej povinnosti nestotožnil, preto uvedené navrhnuté dôkazy nevykoná. Vzhľadom k tomu, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, súd nepriznal žalobcovi nárok na zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 5% ročne z uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy, preto v tejto časti žalobu zamietol. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), teda podľa úspechu žalobcu v spore a priznal úspešnému žalobcovi v konaní voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% z priznanej sumy náhrady nemajetkovej ujmy 8000 eur.

3. Proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo výroku II. podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca z dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. písm. d), f) a h) CSP, t.j., že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietal, že nedostatok následku výslovne zmieneneho v ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka nemôže byť dôvodom odopretia ochrany v prípadoch zásahov do tých zložiek práva na ochranu osobnosti, ktoré predstavujú samotnú podstatu existencie fyzickej osoby (život a zdravie) a ktoré sú tými najvýznamnejšími hodnotami. Sumu uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy nemožno považovať za neprimeranú, resp. vybočujúcu z rozhodovacej praxe súdov. V jeho prípade prvoinštančný súd vzal do úvahy fakticky len tie dôvody, ktoré ponížujú uplatnený nárok. Súd prvej inštancie sa zameral na vek nebohého a na skutočnosť, že spolu so žalobcom nežili v spoločnej

domácnosti a na to, že žalobca už ako dospelá osoba nie je finančne závislý od nebohého. Súd prvej inštancie nezobral do úvahy pri posudzovaní výšky nemajetkovej ujmy ďalšie kritériá, ktoré umocňujú výšku nemajetkovej ujmy, predovšetkým tie okolnosti, za akých k zásahu do práva došlo. K úmrtiu nebohého došlo náhlým, násilným a protiprávnym spôsobom. Súd sa musí pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy riadiť, sú závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. V súčasnej rozhodovacej praxi nie je vôbec zriedkavé, že sudy priznávajú náhrady nemajetkovej ujmy v sumách desiatok tisíc eur za objektívne menej citeľné zásahy do osobnostných práv, než k akému došlo v prípade žalobcu. Je potrebné použiť aj princíp proporcionality s tým, že sudy porovnávajú čiastky náhrad nemajetkovej ujmy prisúdené v iných prípadoch, a to nie len v obdobných, ale aj ďalších, v ktorých sa jednalo o zásah do iných osobnostných práv. V tejto súvislosti uviedol viaceré rozhodnutia v ktorých bola nemajetková ujmy priznaná vo vyššej sume, ako žiadal žalobca v žalobnom petíte. Taktiež poukázal na hodnotu ľudského života stanovenú Výskumno-dopravným ústavom v Žiline, v Českej republike či v Rakúsku. Priznanú výšku nemajetkovej ujmy považoval za neprimeranú vzhľadom na okolnosti prípadu, nespravodlivú a nedostatočne odôvodnenú, keď súd prvej inštancie na jednej strane dospel k záveru, že sa jedná o podstatný zásah do práv žalobcu, avšak na strane druhej hodnotil dostupné dôkazy za účelom čo najväčšieho poníženia uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy. Výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v dnešnom ponímaní nedosahuje ani polročný zárobok priemerne zarábajúcej osoby v Slovenskej republike za kalendárny rok 2021. Ďalej namietal nesprávnosť záverov súdu prvej inštancie vo vzťahu k nepriznaniu úrokov z omeškania. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vzniká momentom neoprávneného zásahu do osobnostných práv a samotné súdne rozhodnutie ukladajúce povinnosť úhrady nemajetkovej ujmy je výlučne deklaratórnej povahy. Z uvedeného vyvodil, že žalovaný sa dostal do omeškania s plnením v momente, kedy neuhradil náhradu nemajetkovej ujmy požadovanú žalobcom v predžalobnej výzve. Považoval za nemorálne, nesprávne a nezákonné, ak žalovaný (poisťovňa), ktorá poskytuje povinné zmluvné poistenie a má bohaté skúsenosti so súdmi priznávanými odškodnením pozostalým po obetiach dopravných nehôd, má možnosť účelovo čakať na rozhodnutie súdu. V tejto súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu Českej republiky v sp. zn. II. ÚS 2149/17 zo dňa 10.12.2019, v ktorom sa zaoberal sa otázkou priznania úrokov z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy u sekundárnych obetí podľa ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Na základe uvedeného žiadal, aby odvolací súd vo veci rozhodol a priznal mu nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

4. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

5. V zákonnej lehote podal proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo výroku I. a III. odvolanie žalovaný dôvodiac ust. § 365 ods. 1 písm. písm. e) a h) CSP, t.j., že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietal, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnutý dôkaz. Súčasťou trestného spisu je aj znalecký posudok č. 41/2020, 32/2020, ktorý vypracovali znalci G. J. E., K. a G. K. L., znalci z odboru zdravotníctvo a farmácia, z odvetvia súdne lekárstvo. Zo znaleckého posudku vyplýva, že poškodenému F. B. bola na Centrálnom prijímacom oddelení UNB Nemocnica Ružinov zistená prítomnosť etanolu v koncentrácii 1,63 g/kg a podľa všeobecného delenia stupňov alcoholickej opitosti bol v štádiu stredného stupňa opitosti. V zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. d) cestného zákona, nesmel jazdiť na bicykli na mieste dopravnej nehody v stave vylučujúcom spôsobilosť viesť bicykel, ktorý si privodil požitím alkoholu. Znalci v znaleckom posudku uviedli, že pri takej koncentrácii etanolu v krvi ako bola zistená u poškodeného býva znížená pozornosť, telesné výkony na mozgové podnety sú zreteľne spomalené a predlžujú sa reakčné časy na zrkové aj sluchové podnety. Vyskytujú sa poruchy koncentrácie pohybov a objavujú sa možnosti nesprávneho riešenia situácií. Preto je potrebné tieto skutočnosti zohľadniť z hľadiska posúdenia miery zavinenia poškodeného na vzniknutú ujmu. Zo znaleckého posudku vyplýva, že príčinou smrti poškodeného bolo zlyhanie riadiacej činnosti mozgu, smrť v dôsledku ťažkého poúrazového opuchu mozgu, vnútrolebečných poranení. V znaleckom posudku sa tiež uvádza, že smrť poškodeného je v priamej príčinnej súvislosti s poraneniami hlavy a mozgu. Žalovaný trval na tom, že závažné úrazové zmeny hlavy vznikli pri dopade poškodeného na vozovku. Nepoužitie ochrannej prilby cyklistom starším ako 15 rokov je porušením preventívnej povinnosti podľa ust. § 415 Občianskeho zákonníka a môže v rozsahu, v akom sa podieľalo na vzniku škody (zväčšení) škody utrpenej cyklistom pri dopravnej nehode zakladať jeho spoluzavinenie na vzniku škody v zmysle § 441 Občianskeho zákonníka. Žalovaný zdôraznil, že pri určovaní náhrady nemajetkovej ujmy je právne významným aj správanie zomrelej osoby. Sama skutočnosť, že trestným rozkazom trestného súdu je osoba uznaná vinnou zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví neznamená, že škoda bola spôsobená

výlučným zavinením obžalovaného a nezabavuje civilný súd v spore o náhradu škody zaoberať sa otázkou, či a do akej miery a v akom rozsahu sa na vzniknutej škode podieľalo aj konanie poškodeného (viď. R 26/2019). Trestný súd neposudzoval mieru spoluzavinenia poškodeného na vzniku ujmy na jeho zdraví, pretože predmet dokazovania je v trestnom konaní iný ako v civilnom konaní o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch pozostalých po obeti dopravnej nehody. Znalci v trestnom konaní neposudzovali, či sa nepoužitie ochrannej prilby podieľalo na vzniku (zväčšení) ujmy prípade v akom rozsahu. V zmysle uvedeného mal žalovaný za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a navrhol, aby ho odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne a uloží žalobcovi nahradiť žalovanému trovy konania.

6. K odvolaniu žalovaného sa dňa 12.12.2022 vyjadril žalobca. Nesúhlasil s tvrdením žalovaného, že súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal závermi znaleckého posudku a nezohľadnil ich z hľadiska posúdenia miery zavinenia nebohého. V bode 16.1 rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že nebohý jazdil na bicykli pod vplyvom alkoholu, avšak uvedená skutočnosť nemala vplyv a v žiadnom rozsahu sa nepodieľala na vzniku dopravnej nehody. V konaní bolo preukázané, že dopravná nehoda nebola zapríčinená požitím alkoholu a ani jej vznik nebol ovplyvnený uvedenou skutočnosťou. Samotné požitie alkoholu síce predstavuje porušenie pravidiel cestnej premávky, avšak nepredstavuje automatické zavinenie na vzniku dopravnej nehody, tobôž nie jej tragických následkov. V tomto smere nebol produkovaný zo strany žalovaného žiaden dôkaz, ktorý by preukázal spoluzodpovednosť poškodeného. Súd je viazaný v zmysle ust. § 193 CSP rozhodnutím z trestného konania, v ktorom bola jednoznačne ustálená zodpovednosť žalovaného. Napokon žalovaný vo svojom odvolaní neuviedol v akej miere sa malo požitie alkoholu podieľať na vzniku dopravnej nehody. Z odvolacieho návrhu žalovaného možno usúdiť, že podiel nebohého na vzniku dopravnej nehody mal byť v rozsahu 100%, čo je zjavne neudržateľné. K odvolacím námietkam žalovaného podľa ktorých nepoužitie ochrannej prilby je ďalším z dôvodov, pre ktorý by mal súd prvej inštancie zväžiť spoluzavinenie poškodeného, uviedol, že zákon o cestnej premávke neukladal povinnosť mať nasadenú cyklistickú prilbu v intraviláne obce. V prípade poškodeného, preto neprichádza do úvahy porušenie prevenčnej povinnosti podľa § 415 Občianskeho zákonníka. V žiadnom zo žalovaným citovaných častí znaleckého posudku sa nespomína, že by prípadné použitie ochrannej prilby zmiernilo tragické následky dopravnej nehody. Na strane 35 znaleckého posudku sa uvádza, že smrť mozgu nastala v dôsledku zranení spôsobených dopravnou nehodou zo dňa 14.07.2020. Znalci sa vyjadrili, že zranenia poškodeného vznikli v dôsledku nárazu motorového vozidla do poškodeného a nikde nevyjadrili myšlienku, že by použitie cyklistickej prilby zmiernilo následky zranení, resp. zachránilo život poškodeného. Postup súdu prvej inštancie v súvislosti s nevypočutím znalcov G. J. E., K. a G. K. L. bol správny, nakoľko zavinenie vodiča bolo jednoznačne preukázané v trestnom konaní, a teda vykonanie opätovného dokazovania za účelom preukázania skutočnosti, ktorá bola už raz rozhodnutá, by bolo neefektívne a nehospodárne. Zároveň žalovanému nič nebránilo, aby si nechal na svoje náklady vypracovať súkromný znalecký posudok.

7. Žalovaný sa k vyjadreniu žalobcu nevyjadril.

8. Odvolací súd preskúmal vec v rozsahu a medziach dôvodov odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 a 378 ods. 1 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP), keďže sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu ako i odvolanie žalovaného nie sú dôvodné.

9. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

10. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie.

11. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

12. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

13. Podľa § 415 Občianskeho zákonníka, každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.

14. Podľa § 441 Občianskeho zákonníka, ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

15. Preskúmaním napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, výsledky ktorého aj správne vecne i právne vyhodnotil a svoje rozhodnutie aj náležite v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP odôvodnil, s ktorým odôvodnením sa aj odvolací súd v celom rozsahu stotožnil a nakoľko odôvodnenie napadnutého rozhodnutie je vyčerpávajúce, v ktorom sa súd prvej inštancie podrobne vysporiadal so všetkými pre danú vec rozhodnými skutočnosťami, odvolací súd sa obmedzil len na skonštatovanie správnosti jeho rozhodnutia a na odvolacie námietky odvolateľov (§ 387 ods. 2 CSP).

16. V konaní bolo nesporné, že žalobca sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy od žalovaného titulom neoprávneného zásahu do jeho práv na ochranu osobnosti, ktorý mu bol spôsobený zavineným konaním A. E. ako vinníka dopravnej nehody, ktorá sa stala dňa 14.07.2020, a v dôsledku ktorej došlo k usmrteniu cyklistu F. B., otca žalobcu. V konaní zároveň bolo nesporné, že žalovaný bol v čase škodovej udalosti (dopravnej nehody) poisťovateľom vozidla, ktoré viedol vinník dopravnej nehody a ktorým bola spôsobená dopravná nehoda podľa zákona č. 381/2001 Z.z..

17. Odvolací súd vo vzťahu k uplatnenému nároku konštatuje, že právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života je základným právom podľa článku 19 ods. 2 ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“), podľa článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov (ďalej len ako „Dohovor“), ako aj podľa článku 10 ods. 2 ústavného zákona č. 23/1991 Zb. ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd (ďalej len ako „Listina“). Súčasťou osobnostných práv fyzickej osoby je aj právo na súkromný a rodinný život, ktoré zahŕňa taktiež právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s blízkymi osobami. Pod právnu úpravu ochrany osobnosti fyzickej osoby, ktorá je v slovenskom právnom poriadku obsiahnutá v Občianskom zákonníku spadá aj právo na ochranu súkromia, ktoré sa v najširšom zmysle týka aj života v rodine, manželských, partnerských alebo priateľských či iných obdobných vzťahov. Súčasťou súkromného života jednotlivca je nepochybne aj rodinný život, zahŕňajúci právo fyzickej osoby na spoločnosť s blízkymi príbuznými, najmä s deťmi, rodičmi, prarodičmi, či súrodencami. Rešpektovanie súkromného života musí preto zahŕňať do určitej miery právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov medzi najbližšími rodinnými príslušníkmi, aby tak bolo možné okrem iného rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť jednotlivca. Protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby (viď. obdobne uznesenie NS SR z 18.02.2010, sp. zn. 3Cdo 137/2008 a nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 2844/14 zo dňa 22.12.2015).

18. Základnou hmotnoprávnou podmienkou vzniku zodpovednosti a sankcií podľa Občianskeho zákonníka za neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby podľa ust. § 13 Občianskeho zákonníka je existencia neoprávneného zásahu objektívne spôsobilého vyvolať nemajetkovú ujmu v príčinnej súvislosti medzi takýmto zásahom a jeho protiprávnosťou. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ust. Občianskeho zákonníka. V prípade, ak by sa nezdalo morálne zadostučinenie postačujúce, umožňuje Občiansky zákonník v ust. § 13 ods. 2 priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej účelom je vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou a plní tiež satisfakčnú funkciu (rozhodnutie NS SR sp. zn. 5 Cdo 265/2009). Základom pre priznanie a určenie výšky primeraného zadostučinenia v peniazoch sú zákonom ustanovené dve kritéria, z ktorých musia súdy vychádzať, a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby došlo. Špecifiká každého jednotlivého prípadu nepovedú k zneužívaniu tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie, a súčasne nebude na pôvodcu neoprávneného zásahu pôsobiť likvidačne, zohľadňujúc pritom verejný záujem. Maximálna čiastka, ktorú môže súd priznať je pritom ohraničená len výškou

žalobcom požadovaného peňažného zadosťučinenia, ktorá musí byť zrejماً zo žalobného návrhu (rozsudok NS SR, sp. zn. 4Cdo/139/2011).

19. Podľa rozhodnutia NS SR sp.zn. 4 Cdo 139/2011 vychádzajúc z ustanovenia § 13 ods. 3 Občianskeho pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súdom neustanovuje zákon žiadne medze. Uvedené zákonné ustanovenie však zakotvuje taxatívne dve kritériá: závažnosť vzniknutej ujmy (čím závažnejšia je čo do svojej intenzity i svojho trvania, tým vyššia by mala byť aj čiastka peňažného zadosťučinenia) a ďalej veľmi široko chápané okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo (pričom vždy musia byť zistené okolnosti nielen na strane pôvodcu zásahu, ale aj na strane postihnutej osoby, konkrétne napríklad, ak je daný podiel samotnej postihnutej osoby na priebehu činnosti pôvodcu vyúsťujúcej do neoprávneného zásahu). Druhé kritérium (okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo), je stanovené zámerne veľmi všeobecne tým, že by malo byť uplatnené vo vzťahu ako k postihnutej fyzickej osobe, tak k osobe, ktorá neoprávnený zásah spôsobila (napríklad či išlo na strane pôvodcu neoprávneného zásahu len o určitú ľahkú nedbanlivosť alebo naopak o úmysel). Tým je sledovaný cieľ, aby pri určení konkrétnej výšky peňažného zadosťučinenia bolo možné v rámci voľnej úvahy súdu, ktorá práve na tomto mieste dostáva veľký priestor, a v súlade s princípom spravodlivosti, pružne prihliadnuť na najrôznejšie momenty, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Maximálna čiastka peňažného zadosťučinenia, ktorú môže súd priznať, je ohraničená výškou žalobcom požadovaného peňažného zadosťučinenia, ktorá musí byť zrejماً zo žalobného návrhu. V posudzovanej veci súd prvej inštancie pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy prihliadal na rozhodovanie súdov v obdobných veciach a k judikatórne vymedzeným kritériám (porov. napr. rozhodnutie Ústavného súdu ČR sp.zn. I. ÚS 2844/14), ktorými sú najmä na strane pozostaleho a zomrelého intenzita ich vzťahu, vek žalobcu a pozostaleho, existenčná závislosť na zomrelom, prípadne poskytnutie inej satisfakcie. Hodnota straty rodinného života, ako i hodnota ľudského života ako daru aj pre život najbližších príbuzných, nie je vyčísliteľná v peniazoch a peniazmi za takúto ujmu nemožno poškodeným osobám poskytnúť skutočnú satisfakciu, ale možno ňou ujmu aspoň zmierniť (morálne zadosťučinenie ako postačujúca satisfakcia vôbec neprichádza v týchto prípadoch do úvahy)(Krajský súd v Trnave, sp.zn. 10Co/149/2018 zo dňa 30.04.2019.)

20. Na podklade vykonaného dokazovania možno jednoznačne vyvodiť, že smrťou otca žalobcu pri dopravnej nehode bolo zasiahnuté do práv na ochranu osobnosti žalobcu (práva na súkromie a rodinný život) ako najbližších rodinných príslušníkov, v dôsledku čoho bola narušená celistvosť rodiny. Žalobca stratil možnosť viesť s nebohým otcom súkromný a rodinný život a je od jeho smrti ochudobnený o túto sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov, o stratu radostí s ním prežívaných, je preto nepochybné, že morálne zadosťučinenie (vrátane odsúdenia vinníka dopravnej nehody v trestnom konaní) za daných okolností nie je postačujúce, a je teda prípustné priznať žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa v ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

21. Odvolaciu námietku žalobcu vo vzťahu k priznanej výške náhrady odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú. K výške peňažnej náhrady odvolací súd uvádza, že táto je predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Vodiacimi parametrami proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia je atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie. Na druhej strane pri zachovaní proportionality, výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Rozhodujúcim je preto zvažovanie individuálnych okolností prípadu. Pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je potrebné brať do úvahy hlavne závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

22. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie a vykonaným dokazovaním zisteného skutkového stavu sú podľa názoru odvolacieho súdu zrejmé a vysvetlené skutkové okolnosti a dôvody, ktoré súd prvej inštancie k rozhodnutiu viedli, jeho rozhodnutie v tomto smere spĺňa zákonné náležitosti predpísané v ust. § 220 ods. 2 CSP, sú v ňom uvedené dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Súd prvej inštancie v odôvodnené rozhodnutia konštatoval, že medzi nebohým F. B. a jeho synom (žalobcom) existovalo citové puto a vzťahy medzi nimi boli veľmi dobré, boli takmer denne v kontakte, vzájomne sa navštevovali a trávili spoločne voľný čas, vzájomne si pomáhali. Súd prvej inštancie pri posudzovaní závažnosti vzniknutej ujmy správne prihliadol na skutočnosť, že žalobca v čase smrti nebohého otca bol dospelý (mal 28 rokov) a už založenú vlastnú rodinu a maloletého syna. Vzhľadom

k tomu, že žalobca mal už vlastnú rodinu možno prijať záver, že ťažisko súkromného a rodinného života žalobcu sa prirodzene presunulo na novú rodinu a intenzívnejšie vzťahy si už budoval v novej rodine. Rodinné a súkromné vzťahy rodiča k dieťaťu sú omnoho silnejšie ako smerom naopak, čo malo rovnako vplyv na určenie výšky nemajetkovej ujmy. I keď úzka citová väzba medzi rodičmi a deťmi nezaniká iba z dôvodu, že deti opustia rodičovský dom a založia si vlastnú rodinu, intenzita ich vzájomného vzťahu klesá v porovnaní so vzťahom, ktorí k sebe vytvárajú manželia alebo ktorí majú rodičia k svojim deťom. Vzťah dospelých detí k rodičom nie je natoľko intenzívny ako vzťah rodičov k deťom alebo vzájomný vzťah manželov vo fungujúcom harmonickom manželstve.

23. Na zdôraznenie správnosti záveru súdu prvej inštancie ohľadne výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy s prihliadnutím na požiadavku spravodlivosti a komparácie náhrad prisúdených v iných prípadoch, odvolací súd dopĺňa príkladom, že:

- rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 7C/276/2011-96 zo dňa 31. 05. 2012, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5Co/315/2012 -125 zo dňa 26. 11. 2012, súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy každému žalobcovi vo výške 10.000 eur, v dôsledku úmrtia ich matky pri dopravnej nehode, žalobcovia žili s matkou v spoločnej domácnosti a na túto boli odkázaní svojou výživou, nakoľko išlo o študentov strednej a vysokej školy.

- rozsudkom Okresného súdu Nitra sp. zn. 14C/287/2013, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co/267/2016, 9Co/367/2016 zo dňa 11. 05.2016 bola žalobkyni priznaná titulom nemajetkovej ujmy suma 10.000 eur v súvislosti so smrťou jej otca pri dopravnej nehode a žalobcovi 2/ ako maloletému vnukovi suma 3 000 eur,

- rozsudkom Okresného súdu Martin č. k. 17C/9/2017-188 zo dňa 06. júla 2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp.zn. 8Co/39/2019, zo dňa 31.01.2020, bola pozostalým (deťom žalobcu), ktorí s pozostalým (otec) udržiavali intenzívny blízky vzťah, skoro každodenne sa stretávali, spoločne riešili radosti aj starosti, boli dospelí a mali svoje vlastné rodiny, priznaná titulom nemajetkovej ujmy suma 4 000 eur každému,

- rozsudok Okresného súdu Ružomberok zo dňa 14.12.2017, sp.zn. 5C/19/2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 23.5.2018, sp.zn. 7Co/61/2018 súd priznal (dospelým) deťom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške každému po 7 000 eur v súvislosti so smrťou otca pri dopravnej nehode,

- rozsudok Okresného súdu Trnava zo dňa 11.1.2016, sp.zn. 8C/21/2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave zo dňa 28.11.2016, sp.zn. 23Co/337/2016 súd priznal (dospelým) deťom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške každému po 7 500 eur v súvislosti so smrťou otca pri dopravnej nehode,

- rozsudok Okresného súdu Nitra zo dňa 9.3.2016, sp.zn. 14C/287/2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 11.5.2017, sp.zn. 9Co/267/2016 súd priznal (plnoletému) dieťaťu náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5 000 eur a maloletému vnukovi 3 000 eur v súvislosti so smrťou otca a starého otca pri dopravnej nehode,

- rozsudok Okresného súdu Martin pod sp. zn. 5C 43/2017, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 31. januára 2019 sp. zn. 9Co 246/2018, priznal manželke náhradu nemajetkovej ujmy sumu 11.000 eur, plnoletým deťom sumu 7 000 eur každému.

24. Podľa nálezu ÚS SR sp. zn. III. ÚS 288/2017: „Pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady.“ Z vyššie uvedeného prehľadu priznaných náhrad možno vyvodiť, že tieto sa pohybujú v rozmedzí 4 000 – 10 000 eur. Odvolací súd tak má za to, že v danom prípade je priznaná výška nemajetkovej ujmy pre žalobcu (syna) v sume 8 000 eur vzhľadom k preukázaným okolnostiam primeraná. Takouto výškou dôjde k naplneniu požiadavky primeranosti a proporčionalnej náhrady strádania žalobcu. Odvolací súd má za to, že priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške určenej súdom prvej inštancie zohľadňuje osobitosti daného prípadu (vychádzajúc z jednotlivých vyššie uvedených kritérií) a nevybočuje z rámca priznaných náhrad v porovnateľných prípadoch. Prisúdená náhrada tak nie je zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, zohľadňujúc životnú úroveň v krajine a nepredstavuje ani prostriedok neprípustného obohacovania, prípadne likvidácie. Výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy je spôsobilá kompenzovať vzniknutú ujmu v zmysle jej zmiernenia na spravodlivom a slušnom základe (zdôvodnená konkrétnymi východiskami a závermi).

25. Vo vzťahu k námietkam žalobcu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je nesprávnym aj z dôvodu nepriznania úrokov z omeškania, odvolací súd uvádza. Posúdenie existencie práva na úrok z omeškania

s plnením náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti v peniazoch je súdnou praxou riešené ustálené. K tejto otázke sa dovolací súd vyjadril aj v rozhodnutí sp.zn. 4Cdo/174/2021 zo dňa 15.08.2023, v ktorom uviedol : „Dovolací súd k tejto otázke už judikoval, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1Co/15/97 z 24. júna 1998, uverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 45/2000, m.m. sp. zn. 6Cdo/185/2011). V danom prípade dovolací súd nezistil žiadny dôležitý dôvod, pre ktorý by sa mal odchýliť od ustálenej rozhodovacej praxe k tejto otázke, ktorej posúdenie súdmi nižších inštancií považuje sa vecne správne. V danom prípade rozhodnutie o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy z titulu zásahu do osobnostných práv je konštitutívnym rozhodnutím, na základe ktorého sa žalovaná dozvedela o jej výške, preto nemôže dôjsť k omeškaniu skôr ako dňom nasledujúcim po uplynutí lehoty na plnenie určenej rozhodnutím súdu“.

26. Aj Ústavný súd SR v náleze IV.ÚS 72/2019 zo dňa 02.10.2019 vyslovil, že rozhodnutie o práve na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu neoprávneného zásahu do práv na ochranu osobnosti podľa § 13 Občianskeho zákonníka nie je možné považovať za rozhodnutie deklaratórnej povahy. Ústavný súd vychádza z toho, že sú predmetom posúdenia a úvahy súdu otázky, či sú vôbec splnené podmienky na priznanie tohto práva uplatneného v žalobe a v akom rozsahu. Teda nejde tu o povinnosť na strane zasahovateľa, ktorá by vyplývala priamo z hmotného práva, a už vôbec nie jej rozsah. Jedine vo veci konajúci súd konštituuje a priznáva právo, keď autoritatívne posúdi neoprávnenosť zásahu. Na uvedenom nemení nič ani skutočnosť, že možnosť priznania tohto práva vyplýva z hmotného práva, konkrétne úpravy § 13 Občianskeho zákonníka.

27. V danom prípade odvolací súd vo vzťahu k uplatnenému úroku z omeškania v súvislosti s priznaním náhrady nemajetkovej ujmy má za to, že za situácie, že výška nemajetkovej ujmy je na úvahe súdu a až rozhodnutím súdu sa povinný dozvie o tom, že v akej výške má nemajetkovú ujmu plniť, nemôže dôjsť skôr k omeškaniu ako dňom, nasledujúcim po dni, aký určil súd v rozhodnutí o povinnosti plniť nemajetkovú ujmu. Z uvedeného jednoznačne vyplýva správny záver súdu prvej inštancie týkajúci sa nepriznania nároku na úrok z omeškania z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Až rozhodnutím súdu sa žalovaný dozvedel o tom, v akej výške má nemajetkovú ujmu plniť, preto sa nemohol dostať do omeškania skôr, ako štvrtým dňom po právoplatnosti rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý deň ešte nenastal. Pokiaľ žalobca poukazoval na právny záver vyplývajúci z nálezu Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2149/17 z 10. decembra 2019, je potrebné uviesť, že sa jedná o právny názor, ktorý je v rozpore s doterajšou praxou slovenských súdov, navyše v rozpore s judikovaným názorom najvyššieho súdu, ktorý nebol prekonaný, pričom pre rozhodovanie súdov Slovenskej republiky je záväzná iba táto judikatúra a rozhodnutiami súdnych autorít Českej republiky sa súdy Slovenskej republiky môžu inšpirovať. Keďže ide o konštitutívne rozhodovanie súdu, právnym dôvodom je až samotné rozhodnutie súdu o tom, že také právo vzhľadom na okolnosti prípadu priznáva a v určitom rozsahu.

28. Vychádzajúc z vyššie uvedeného možno uzavrieť, že žalobca v odvolaní neuviedol také tvrdenia a argumenty, ktoré by svojou relevanciou boli spôsobilé zmeniť závery, ku ktorým dospel súd prvej inštancie, keď výrokom II. žalobu vo zvyšku zamietol.

29. Pokiaľ žalovaný v podanom odvolaní namietal, že súd prvej inštancie neprihliadol na spoluzavinenie poškodeného, s uvedenou námietkou nemožno súhlasiť. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že súd prvej inštancie skúmal zavinenia poškodeného na vzniku škody (§ 441 Občianskeho zákonníka), pričom svoje závery, že poškodený sa nepodieľal na vzniku škody riadne odôvodnil. Zavinenie poškodeného sa týka buď jeho aktívneho konania alebo opomenutia. Pričom je dôležité, že zavinené konanie sa týka konania poškodeného, ktoré je v rozpore s právom. V prípade škôd spôsobených v cestnej doprave by sa malo zavinenie poškodeného posudzovať v objektívnom zmysle, t.j. akým spôsobom by sa za daných okolností zachoval priemerne starostlivý človek, resp. aké správanie by sa spravdila od každého konajúceho v danom prípade dalo očakávať (Fekete, I. : Občiansky zákonník 1 Veľký komentár, Bratislava: Eurokódex 2011, str. 1146).

30. Súd prvej inštancie pri posudzovaní otázky spoluzavinenia poškodeného vychádzal z odôvodnenia Trestného rozkazu zo dňa 07.04.2021 č.k. 7T//2021-134, že k dopravnej nehode došlo z dôvodu,

že vodič motorového vozidla zn. G. pri vychádzaní z čerpacej stanice na štátnu cestu nerešpektoval dopravné značenie „Stoj, daj prednosť v jazde“ a odbočil doľava smerom von z mesta na obec K., pri vychádzaní nedal prednosť v jazde cyklistovi (poškodenému), ktorý prichádzal po hlavnej ceste zľava. Pokiaľ žalovaný namietal, že súd prvej inštancie pri posudzovaní nároku nezohľadnil skutočnosť, že poškodený jazdil na bicykli pod vplyvom alkoholu, zásadným bolo posúdenie, či uvedená okolnosť mal vplyv na vznik dopravnej nehody, ako takej. Skutočnosť, že poškodenému bolo namerané 1,63 promile alkoholu nemala vplyv na vznik dopravnej nehody ani na správanie sa poškodeného, ktorý v čase dopravnej nehody jazdil po hlavnej ceste na ľavej strane, nakoľko nebolo konštatované, že by jazdil po nesprávnej strane cesty, príp. by jazdil neprimeranou rýchlosťou. Práve priamy (predný) náraz vodiča motorového vozidla do poškodeného (cyklistu) ktorý nerešpektoval dopravné značenie, bol dôvodom pádu cyklistu. Pričom znalci v znaleckom posudku konštatovali, že rozsah poranení a charakter poranení poškodeného pri dopravnej nehode bol tak závažný, že k smrti by s určitosťou došlo aj bez vplyvu etanolu na organizmus (str. 45-45 posudku).

31. Rovnako správne závery sú závery súdu prvej inštancie, že zo strany nebohého otca žalobcu, tým že nemal na hlave prilbu, nedošlo k porušeniu prevenčnej povinnosti, nakoľko uvedená povinnosť mu nevplývala z ust. cestného zákona (§ 55 ods. 9 cestného zákona). Zo znalcami uvedeného opisu nehodového deja a mechanizmu vzniku jednotlivých zranení tela nebohého otca žalobcu vyplýva.. „v prvej fáze nehodového deja došlo k nárazu prednej časti nákladného motorového vozidla zn. G. M. N. do pravej strany tela F. B., ktorý sa v čase kolízie nachádzal na bicykli.... V ďalšej fáze nehodového deja bolo telo menovaného následkom nárazu odhodené (odstrčené) spolu aj s bicyklom zošikma pred a povedľa zraňujúce vozidlo odbočujúce smerom doľava. V konečnej fáze nehodového deja dopadlo telo F. B. svojou ľavou bočnou až príľahlou zadnou plochou na tvrdý plošný mierne drsný asfaltový povrch vozovky, kde zostalo ležať v konečnej podobe pred bicyklom. Pri tomto dopade na vozovku vznikli okrem viacerých povrchových poranení charakteru odrením a podliatin najmä závažné úrazové zmeny hlavy a ľavej strany trupu“. Príčinou dopravnej nehody bolo konanie vodiča motorového vozidla, ktorý nerešpektoval dopravné značenie „ Stoj, daj prednosť v jazde“ a odbočil doľava smerom von z mesta na obec K., čím porušil § 20 ods. 1 a § 137 ods. 1 cestného zákona. Nie je možné totiž vyvodit', že skutočnosť, že príčinou vzniku škody nebolo porušenie ust. cestného zákona vodičom motorového vozidla (nerešpektoval dopravné značenie a porušil § 20 ods. 1 a § 137 ods. 1 zákona o cestnej premávke) ale skutočnosť, že poškodený jazdil bez použitia ochrannej prilby. Znalci v znaleckom posudku konštatovali, že v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou boli na tele poškodeného zistené poranenia tak v oblasti hlavy ako i v oblasti trupu, horných aj dolných končatín, ktoré sa podľa vyjadrenia znalcov spolupodieľali na urýchlenej smrti poškodeného (zlomenina viacerých ľavých rebier, prebodnutie pľúc a nabodnutie dolného ľaloka ľavých pľúc, zakrvácanie do ľavej pohrudnicovej dutiny, pomliaždenie pľúc). Nakoľko z ustanovení cestného zákona nevplývala povinnosť cyklistovi staršiemu ako 15 rokov chrániť si počas jazdy na bicykli hlavu ochrannou prilbou, tak by sa takéto správanie (jazda bez použitia ochrannej prilby) dalo očakávať aj od iného (cyklistu) konajúceho v podobnom prípade, preto tieto okolnosti (nepoužitie ochrannej prilby) nemožno pričítať na ťarchu poškodeného ako príčinu vzniku škody.

32. V podanom odvolaní uplatnil žalovaný aj odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. e) CSP (súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností), ktorý je v sporovom konaní odvolacím dôvodom len za predpokladu, že príčinou neúplných skutkových zistení bola okolnosť, že súd prvej inštancie nevykonal stranou sporu navrhnutý dôkaz, spôsobilý preukázať právne významnú skutočnosť (napr. preto, že ho nepovažoval za rozhodujúci pre vec). Naplnenie odvolacieho dôvodu odvolateľ odvodzoval od toho, že súd prvej inštancie nevykonal znalecké dokazovanie výsluchom znalcov G. J. E. a G. K. L. a doplnením nimi vypracovaného znaleckého posudku č. 41/2020, 32/2020 vo veci prehliadky a pitvy mŕtvoly zo dňa 23.12.2020.

33. Navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou strán sporu, len súd rozhodne, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná (porov. § 185 ods. 1 CSP). Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci súdu korigovať návrhy strán na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. Z uvedeného je zároveň zjavné, že Civilný sporový poriadok strane konania priznáva právo vykonanie určitého dôkazu navrhnuť, toto procesné oprávnenie žalobkyňa v danej veci aj využila a nebolo jej odňaté. V súlade s judikatúrou ústavného súdu Najvyšší súd SR

ustálil svoju judikatúru (napr. rozhodnutia sp. zn. 4Cdo/100/2018, 5Cdo/202/2018, 5Cdo/138/2018) v tom smere, že procesnému právu strany sporu navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno založiť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz, je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/neverí/neveráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené (rozhodnutie NS SR sp.zn. 5Cdo/73/2021 zo dňa 21.09.2022).

34. V prejednávanej veci súd prvej inštancie nevykonanie žalovaným navrhovaných dôkazov (výsluch znalcov G. J. E. a G. K. L. a doplnením nimi vypracovaného znaleckého posudku č. 41/2020, 32/2020 vo veci prehliadky a pitvy mŕtvoly zo dňa 23.12.2020) odôvodnil v napadnutom rozhodnutí (bod 18.1) s odkazom na závery uvedené v bode 16.1 a 17.1. rozhodnutia, majú za to, že vykonanie uvedených žalovaným navrhnutých dôkazov je nadbytočným. Vo vzťahu k navrhnutému dôkazu b) (zodpovedanie otázky, či sa prítomnosť etylalkoholu (etanolu) v koncentrácii 1,63 g/kg (%o) u poškodeného podieľala alebo nepodieľala na vzniku (zväčšení) ujmy na jeho zdraví a príp. v akom rozsahu) možno súhlasiť so závermi súdu prvej inštancie, že v konaní nebolo preukázané, že by skutočnosť, že poškodený jazdil na bicykli pod vplyvom alkoholu bola príčinou dopravnej nehody príp. že by sa podieľala na škodlivom následku dopravnej nehody. Na doplnenie odvolací súd upriamuje pozornosť na posudkovú časť znaleckého posudku str. 45, v ktorej znalci konštatovali .. „Znalci zároveň dodávajú, že rozsah a charakter poranení tela F. B. – najmä poranení hlavy, ktoré menovaný utrpel pri dopravnej nehode dňa 14.07.2020 o 13.30 hod. bol tak závažný, že k jeho smrti by v danom prípade s určitosťou došlo aj bez vyššie uvedeného vplyvu etanolu na organizmus.“. Vo vzťahu k navrhnutému dôkazu a) (či sa nepoužitie ochrannej prilby poškodeným (nebohým otcom žalobcu) podieľalo alebo nepodieľalo na vzniku ujmy na zdraví prípadne jeho rozsahu) súd prvej inštancie upriamil pozornosť na to, že poškodenému povinnosť mať pri jazde na bicykli v intraviláne prilbu nevyplývala z ust. cestného zákona, preto nepoužitím prilby zo strany poškodeného nedošlo k vedomému porušeniu povinnosti. V znaleckom posudku sa znalci komplexne vysporiadali s okolnosťami priebehu nehodového deja a v bode 5 Záveru (str. 50) konštatovali, že zistené závažné poranenia hlavy (aj hrudníka) vznikli v priamej príčinnej súvislosti s predmetnou dopravnou nehodou, a to konkrétne dopadom ľavej strany tela F. B. na vozovku po páde z bicykla, čomu predchádzal náraz prednej časti nákladného vozidla do pravej strany tela poškodeného. Vzhľadom k uvedenému má odvolací súd za to, že žalovaným navrhované dôkazy neboli spôsobilé spochybniť závery súdu prvej inštancie, že poškodený sa nepodieľal na vzniku škody, preto nebolo dôvodným vo veci aplikovať ust. § 441 Občianskeho zákonníka.

35. Sumarizujúc vyššie uvedené odvolací súd v okolnostiach preskúmvanej veci nezistil ústavnoprávne deficity v rámci zisťovania skutkového stavu veci, súd prvej inštancie postupovali v súlade so základnými princípmi civilného sporového konania, najmä zásadou voľného hodnotenia dôkazov (čl. 15 CSP) a princípmi všeobecnej spravodlivosti. Pri zisťovaní skutkového stavu rešpektoval ústavno-procesné zásady (ako sú zákaz tzv. deformácie dôkazu, či opomenutého dôkazu, zásadu rovnosti zbraní, priamosti, voľného hodnotenia dôkazov), náležitým spôsobom zistil skutkový stav veci a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodli tak, že ich skutkové a právne závery nemožno považovať za svojvoľné, neudržateľné, ani prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

36. Na základe uvedeného odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie (vrátane výroku o trovách konania pred súdom prvej inštancie), ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

37. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP vychádzajú z toho, že v odvolacom konaní nemali strany sporu úspech, preto o nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov odvolacieho konania právo.

38. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).